

Krzysztof Wolski

III Spotkanie przedstawicieli Akademickich Instytutów Studiów nad Rodziną i Centrów Bioetyki, zorganizowane przez Papieską Radę ds. Rodziny, Rzym

Studia nad Rodziną 4/2 (7), 190-194

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przeciwnym inercji, która przyspiesza nadejście śmierci. Mądrość jest pełna życia, nie jest czymś statycznym, przeciwnie, stanowi bodziec dla człowieka starego, by wywiązał się z obowiązku bycia na straży tradycji, by przypominał i przekazywał rodzinie, młodszemu pokoleniu i tym, którzy będą o nią pytać – Historię Świętą. W ten sposób starzec przemienia płodność fizyczną, na pełną życia płodność duchową. Biblia nie zna starości zepchniętej na margines życia doczesnego. Starość w aspekcie symboliki eschatologicznej i apokaliptycznej została przyobleczona w atrybuty wieczności. Starość jest w Apokalipsie symbolem wieczności. Ludzkie życie przychodzi i zdąża do Wiecznego, Alfa i Omegi, dzieląc życie ze swoim Stworzycielem.

W rozdziale III zatytułowanym „Osoba starsza”, Autorka podejmuje problemy ludzi w wieku podeszłym z psychologicznego punktu widzenia, inspirowanego zresztą, jak cała książka, zdrowym ludzkim i chrześcijańskim szacunkiem dla ludzi starych.

W książce Marie-Jo Thiel nie brakuje miejsca dla problemów interesujących otoczenie ludzi w podeszłym wieku. Jest to tematem najobszerniejszego, IV rozdziału, pt. „Starzeć się pośród asystujących”. Pierwsze i najważniejsze środowisko każdego człowieka – rodzina, odgrywa niezastąpioną i najważniejszą rolę także w jesieni życia ludzkiego. Nie brak w tej części książki również refleksji na temat duszpasterstwa ludzi starych, które solidarnie, zgodnie z ich specyficznymi potrzebami, powinno wielkodusznie i z miłością braterską stawać na wysokości trudnego, ale przecież tak naturalnego dla posługi Kościoła zadania. Autorka podejmuje także refleksję na temat nadziei, której nieodłącznie potrzebuje każdy człowiek, zwłaszcza chrześcijanin w okresie życia, szczególnie zasługującym na miano „przedSIONKA zmartwychwstania”.

Książka Marie-Jo Thiel jest udaną próbą przybliżenia czytelnikom ważnego zagadnienia starości z punktu widzenia ludzkiego, chrześcijańskiego, naukowego – zwłaszcza z punktu widzenia teologii praktycznej. Publikacja ta opatrzona jest bogatym aparatem naukowym i źródłowym. Odwołuje się do Magisterium Kościoła, zwłaszcza do nauczania Jana Pawła II, a także sięga do źródeł literackich, filozoficznych i mądrości ludowej, które ubogacają refleksję Autorki, dobrze współbrzmiając z optymistycznym przesłaniem o starości, jakie zawiera ta wartościowa książka.

Omawiana publikacja zasługuje na to, by być swoistym *vademecum* dla ludzi starych – najbardziej zainteresowanych tematem. Może być także szczególnie pomocna dla tych, którzy pragną w sposób kompetentny służyć ludziom starym w ich twórczym i pięknym przeżywaniu okresu „przedSIONKA zmartwychwstania”.

ks. Wiesław Jankowski

III Spotkanie przedstawicieli Akademickich Instytutów Studiów nad Rodziną i Centrów Bioetyki zorganizowane przez Papieską Radę ds. Rodziny, Rzym.

W dniach 14-17 lutego 2000 r. w Rzymie odbyło się III Spotkanie Przedstawicieli Akademickich Instytutów Studiów nad Małżeństwem i Rodziną i Centrów Bio-

etycznych z całego świata. Spotkanie zostało zorganizowane przez Papieską Radę ds. Rodziny przy współpracy Papieskiej Akademii Życia i Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Pracowników Służby Zdrowia. Okazją do zorganizowania Spotkania było 5-lecie Encykliki Jana Pawła II *Evangelium vitae*.

Trzydniowe obrady podzielone były na 3 sesje – dwie wykładowe z dyskusjami i jedną sesję relacyjną. W pierwszej głos zabierali specjaliści z Instytutów Studiów nad Małżeństwem i Rodziną, w drugiej przedstawiciele Centrów Bioetyki, natomiast w trzeciej przedstawiano relacje z działalności poszczególnych Instytutów i Centrów. Zorganizowane Spotkanie było także okazją do spotkań nieformalnych i wymiany doświadczeń.

W tematykę Spotkania wprowadził Przewodniczący Papieskiej Rady ds. Rodziny kard. Alfonso López Trujillo – referatem pt. „Problemy rodziny dziś i antropologia”. Wskazał na ogólną powierzchowność dzisiejszej kultury wyrażającą się w niesłychanej skłonności do niejasności i nieokreśloności, dwuznaczności, która jest swoistą batalią semantyczną (są tworzone nowe wyrażenia: np. «zdrowie reprodukcyjne», «pre-embryon» itp.).

Ponadto stwierdził, iż człowiek dzisiejszy ma istotne trudności w rozpoznaniu własnej prawdy wewnętrznej. W tej też perspektywie ukazał niepokojące zjawiska trapiące rodzinę. Są nimi m.in. ideologia *gender*, według której tożsamość płciowa i różnice między płciami są tylko konstrukcją społeczną, wytworem kultury, bez żadnego odniesienia do prawdy osobowej i bez związku z naturą ludzką. W parze z tą ideologią idzie «banalizacja płci», a w konsekwencji banalizacja rodziny i życia, przy hipokrytycznym głoszeniu przez tę samą kulturę godności człowieka, wolności i miłości. Odpowiedzią Kościoła i ludzi dobrej woli na te współczesne zagrożenia kulturowe powinna być ochrona i promocja właściwej antropologii, gdzie niezastąpioną «gramatyką» jest prawda o człowieku, o rodzinie i miłości, znana i upragniona przez «milczącą większość» ludzkości.

W pierwszej sesji prelegenci podejmowali zagadnienia rodzinne zasygnalizowane przez Przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Rodziny. I tak ks. prof. Tony Anatrella (Paryż), ekspert w dziedzinie psychiatrii, podjął temat „Antropologia i płciowość”, ks. prof. Michel Schooyans z Papieskiej Akademii Nauk Społecznych (zasłużony profesor Uniwersytetu Louvain) omówił zagadnienie „Rodzina na forum międzynarodowym”, prof. Carl A. Anderson z Sekcji Amerykańskiej Papieskiego Instytutu Jana Pawła II Studiów nad Małżeństwem i Rodziną (Rzym-Waszyngton), zaznajomił zebranych z „Polityką rodzinną w Parlamentach”, bp Stanisław Stefanek, dyrektor Instytutu Studiów nad Rodziną Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Warszawa-Łomianki), przedstawił temat „Centralne miejsce antropologii w programie nauczania Instytutów Studiów nad Rodziną”, bp Francisco Gil Hellin, Sekretarz Papieskiej Rady ds. Rodziny, omówił zagadnienie „Małżeństwo: jako struktura naturalna i sakrament chrześcijański”.

W drugiej sesji dominowały zagadnienia bioetyczne. Sesję rozpoczął wykład Wiceprzewodniczącego Papieskiej Akademii Życia, dyrektora Instytutu Bioetyki przy Katolickim Uniwersytecie Sacro Cuore w Rzymie, bpa Elio Sgreccia nt. „Spotkanie poszukiwań naukowych i tendencji kulturowych na płaszczyźnie ludzkiej prokreacji”, następnie dr Corrado Viafora, Koordynator Projektu Etyka i Medycyna Fondazione Lanza przedstawił zagadnienie „Ustawodawstwo europejskie wobec faktu sztucznej prokreacji”, podobne tematy omówili: dr Joe Santamaria, Przewodniczący Centrum Thomas More oraz Krajowy Prezydent Australijskiego Stowarzyszenia Rodzin „Ostatnie tendencje ustawodawcze i sądownicze w odniesieniu do szacunku wobec życia w Ameryce Północnej i w Australii”, temat „Nagłące problemy bioetyczne w Południowej Ameryce” nie został podjęty z powodu absencji prelegenta, w jego miejsce sytuację rodziny w Ameryce Południowej scharakteryzował abp Nicolas Cotugno Fanizzi, Przewodniczący Departamentu Rodziny, Życia Dzieci i Młodzieży CELAM (Montevideo-Urugwaj), natomiast bp Daniel Nlandu Mayi z Archidiecezji w Kinszasie (Kongo) omówił temat „Zainteresowanie bioetyką w Afryce”, natomiast o. prof. Vincenzo Arackal z Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Pracowników Służby Zdrowia „Nowe tendencje kontroli płodności w Azji”. Główną część Spotkania z referatami tematycznymi zakończył Przewodniczący Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Pracowników Służby Zdrowia, abp Javier Lozano Barragán wystąpieniem nt. „Jakość życia: niektóre problemy konkretne”.

Trzecią sesję poświęcono szczegółowym relacjom z działalności poszczególnych Instytutów Studiów nad Rodziną i Centrów Bioetyki.

Instytuty zaprezentowali:

1. Mons. Prof. Jean Laffitte, Vice Preside dell'Istituto Giovanni Paolo II per Studi su Matrimonio e Famiglia, Pontificia Università Lateranense Sezione Centrale, Roma.
2. Ks. Dr Krzysztof Wolski, Wicedyrektor Instytutu Studiów nad Rodziną, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Łomianki.
3. Prof. Wanda Półtawska, wieloletni Dyrektor Instytutu Teologii Rodziny, przy Papieskiej Akademii Teologii w Krakowie.
4. Prof. Javier Escrivá Ivars y Dña. Marta Dalfó de Escrivá, Instituto de Ciencias para la Familia, Universidad de Navarra, Pamplona, España.
5. Mons. Juan Antonio Reig Pla Vicepresidente Pontificio Instituto Juan Pablo II de Estudios sobre Matrimonio y Familia, Sezione Spagnola, Valencia, España.
6. Dr. Michael Waldstein, President, International Theological Institute for Studies on Marriage and Family, Gaming, Austria.
7. Dr. Julio C. Capparelli, Director Instituto para el Matrimonio y la Familia, Diócesis de San Isidro, Provincia de Buenos Aires, Argentina.
8. P. Joao Carlos Petrini, Director Instituto Superior de Estudos para Matrimônio e Família, Salvador – Bahia, Brasil.
9. Prof. Ana Isabel Gallardo Marun, Instituto Berit de la Familia, Segovia, España.

10. Dr. Jose-Roman Flecha Andres, Director Escuela Universitaria de Ciencias de la Familia, Universidad Pontificia de Salamanca, España.
11. Rev. Dr. D. Jesus Rodriguez Torrente, Secretario Tecnico Instituto Universitario Matrimonio y Familia, Universidad Pontificia Comillas, Madrid, España.
12. Dr. Manuel Claret Nonell, Director del Centro de Estudios sobre la Familia, Facultad de Teologia de Cataluna, Barcelona, España.
13. Dr. Patrick J. Di Vietri, Director of the Family Life Institute, Manassas, U.S.A.
14. Rev. Prof. Emilio Garreaud, Director del Instituto para el Matrimonio y la Familia, Arequipa, Peru.

Centra Bioetyki przedstawili:

1. Dr. Jose Hernandez Yago, PhD, Presidente Sociedad Valenciana de Bioetica, Valencia, España.
2. Prof. Dr. Hugo O. M. Obiglio, Director Instituto de Etica Biomedica, Buenos Aires, Argentina.
3. Prof. John Fleming, Director Southern Cross Bioethics Institute, Plympton SA, Australia.
4. Univ. Prof. Dr. Johannes Bonelli, Direktor Institut für Medizinische Anthropologie und Bioethik, Wien, Austria.
5. P. Miguel Manzanera, SJ, Director Instituto de Bioetica, Universidad Católica Boliviana, Cochabamba – Bolivia.
6. Dr. Pablo Arango Restrepo, Director Departamento de Bioetica, Universidad de la Sabana, Cundinamarca, Colombia.
7. Prof. P. Pietro Cavasin, Presidente A.C.E.B.E.S., Mestre (VE), Italia.
8. Dott.ssa M. Lombardi Ricci, Direttrice Centro Ligure di Bioetica, Savona, Italia.
9. Dr. Roberto Dell'Oro, S.T.D., Senior Research Scholar Center for Clinical Bioethics, Georgetown University Medical Center, Washington, D.C., U.S.A..
10. Prof. Antonio Tarantino, Direttore Centro di Bioetica e Diritti Umani, Università degli Studi, Lecce, Italia.
11. Dott.ssa Antonella Tenda, Direttore dell'Istituto per la Promozione delle Scienze Umane Centro Umbro di Studi e Formazione in Bioetica, Perugia, Italia.
12. Dr. Aurel Stefko, SJ, PhD, Vice Director Institute of Medical Ethics and Bioethics, Bratislava, Slovacja.
13. D. Javier Sobrevia Vidal, Associació Catalana D'estudis Bioetics, Barcelona, España.
14. Dr. Mario Iceta G., Director Sociedad Andaluza de Investigación Bioetica, Cordoba, España.
15. Dr. Javier Vega Gutierrez, Director Departamento de Medicina Legal, Universidad de Valladolid, España.
16. Dra. Ana Maria Vega Gutierrez, Directora de la Facultad de Derecho, Universidad de la Rioja, España.

Trzecie Spotkanie Akademickich Instytutów Studiów nad Małżeństwem i Rodziną oraz Centrów Bioetyki było okazją do pogłębienia fundamentalnych aspek-

tów, jakie zostały zaprezentowane w encyklice *Evangelium vitae*. Wymiana opinii i doświadczeń między uczestnikami Spotkania zaowocowała przyjęciem istotnych wniosków-postulatów wraz z zobowiązaniem ich opublikowania i promowania w krajowych ośrodkach uniwersyteckich i duszpasterskich².

ks. Krzysztof Wolski

**Sprawozdanie z europejskiego Sympozjum „Transmisja w rodzinie: sekrety, fikcje i ideały” (La transmission dans la famille: secrets, fictions et idéaux)
– Lyon 26-27 maja 2000.**

Dzięki uprzejmości Rektora UKSW w Warszawie ks. prof. Romana Bartnickiego, mogłem uczestniczyć i reprezentować Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, na europejskim Sympozjum zorganizowanym po raz pierwszy przez REDIF (Réseau Européen des Instituts de la Famille) w Lyonie, w dniach 26-27 maja 2000 r., na temat „Transmisja w rodzinie: sekrety, fikcje i ideały”.

Sympozjum miało charakter interdyscyplinarny lub jak mówiono w Lyonie pluridyscyplinarny. Referaty głosili pracownicy naukowcy Instytutów Nauk o Rodzinie zrzeszonych w REDIF-e. Uczestnikami byli pracownicy różnych instytucji pomagających rodzinie. Byli to ludzie świeccy (przeważnie kobiety), pracujący w świeckich instytucjach. O ile wykładowcy pochodzili z różnych krajów europejskich, o tyle słuchacze w większości byli Francuzami. Przed rozpoczęciem Sympozjum, każdy z uczestników otrzymał teksty wszystkich referatów i wystąpień. W kuluarach można było zapoznać się z materiałami promocyjnymi, folderami i książkami udostępnionymi przez niektóre Instytuty. Znajdująca się w pobliżu księgarnia zorganizowała specjalne stoisko, gdzie można było nabyć najnowsze publikacje z zakresu nauk o rodzinie.

Sympozjum zostało podzielone na kilka sesji tematycznych. Pierwsza z nich, zatytułowana była „Paradygmaty transmisji”. Wygłoszono dwa referaty. Pierwszy, dotyczący rozwoju koncepcji rodziny w Europie od XVI do XX wieku, przedstawił prof. Paul Servais z Uniwersytetu Katolickiego w Louvin (Belgia). Drugi zaś wygłosił biolog, prof. Jean-Marie Exbrayat, także z Katolickiego Uniwersytetu w Louvin. Wykład ten był poświęcony historii wyobrażeń przekazywania życia i cech dziedzicznych, od starożytności po czasy współczesne. Od starożytności konkurowały ze sobą dwie teorie preformacji epigenezy. Warte przypomnienia jest to, że dopiero w drugiej połowie XIX w. odkryto rolę, jaką spełnia w przekazie życia kobiece jajeczko. Na początku XX w. odkryto mechanizm zapłodnienia, a w latach pięć-

² Tekst oryginalny postulatów z III Spotkania Akademickich Instytutów Studiów nad Małżeństwem i Rodziną oraz Centrów Bioetyki ukazał się w L'OR 19.04.2000, tłumaczenie w języku polskim ukazał się w następnym numerze SnR.